

MAGYAR KURIR.

Nr. 13.

Indult Bétsből, Pénteken, Februárius' 12-dikén, 1830.

B é t s.

Ö Ts. K. Felsege Jan. 18-dikán költ kegyelmes végzése által az itt következő Fő Tisztelendő Urakat az Egri Érseki Fő Káptalanban betsületbeli Kánonokokká méltóztatott kinevezni, ú. m. Fő Tiszt. Németh János Urat, Arokszállási Plébánust; Fő Tiszt. Erős Gábor Urat, Bodonyi Plébánust; Fő Tiszt. Tóth Pál Urat, Egerben az előregedett Egyházi Férjfiak Intézetének Felügyelőjét; Fő Tiszt. Ferenczy Jó'sef Urat, az Egri Érseki Lyceumban a' Dogmatica Theol. Professorát; Fő Tiszt. Radics Ferentz Urat, Maklári Plébánust; Fő Tiszt. Cselkó Károly Urat, Apátfalvi Plébánust; Fő Tiszt. Tassy Miklós Urat, Dadi Plébánust; és Fő Tiszt. Veszélka István Urat, Polgári Plébánust.

Lombard-Velentzei Királyság.

Fels. Rainer Ts. K. Fő Hertzeg ezen Ország Vice Királya Jan. 31-dikén szerentsésen megérkezett Velentzébe, a' kit minden lakosai ezen fővárosnak, mellynek szabad kikötőhelye, a' Felseges kegyelmes engedelem szerént más nap megnyittatott, rendkívülvaló örömmel fogadtak.

A' Velentzei Kereskedők társasága ezen örvendetes napnak emlékezetére, mellyen a' Szabad Kikötőhely megnyittatott, 44 ezer Austriai Lírát (egy líra

20 kr.) adtak által a' Jótévő Intézetre ügyelő Biztosságnak, olly meghatározással, hogy ez a' summa a' szegények között osztassék ki, kik a' kemény tél miatt Velentzében sokat szenvednek.

P o r t u g a l l i a.

Lisbona, Jan. 15-kén. A' megboldogult Királynénak holttestét a' szokás szerént a' Királyi Kriptába kellett volna eltemetni, de a' Megholtnak más volt az akarata, Quadras nevű Kastélyát az Apátságok hagyta, azzal a' feltétellel, hogy ott egy Ápoló-Intézet állíttassék, és testének ugyanott Sírba készíttessék, addig pedig, míg az elkészülne a' Cintra-i Sz. Péter templomába temettessék. Ehez képest Jan. 10-kén estveli 6 és 7 óra között elvitetett illendő pompával a' holt test Queluzból Cintrába. A' kísérő személyek ugyanakkor éjtszaka vissza tértek Queluzba (melly Cintrahoz két óra járásnyira esik), de az éjjeli setéség és az utaknak rosszasága miatt némelly szerentsétlenségek történtek. Sok kotsik felfordultak, a' többek között a' Kardinalis Patriárkáé is. — A' Királyné a' Ramalhói Kastélyt fijának Dom Miguelnek testálta; gyémántjaira és más drágaságaira nézve azt rendelte, hogy fiai és leányai testvéri módon osztozzanak meg rajtok.

Saraiva Urtól (a' Portugalliai A-

genstől) levelek jöttek Londonból, mellynek következtetésében tegnap Ministeri tanács tartatott. Naponként nevedik a reménység, hogy Dom Miguel némmelly nagy Európai Udvaroktól rövid idő alatt el fog Királynak esmértetni.

A' minap Jan. 5-dikán, Lisbonában nagy tűz volt, melly 12 óráknál tovább égett. — Egy hajó, melly Lisbonából Portoba indult, útjában közel a' tenger parthoz törést szenvedett. Egyedül a' Kapitány és 4 hajós legények szabadulhattak meg. A' partra kivetett hajótöredékekben sokakat a' rajtalévő szerentsétlenek közzül megtaláltak, az ágyba lekötözve, úgy hogy kételkedni fölöle nem lehet, hogy a' hajónak a' köszirtba való ütközése szántsándékos gonoszságnak a' munkája volt.

Frantzia Ország.

Páris, Febr. 2-dikán. A' Courrier és utánna a' Gazette Jan. 29-kéről, ezt írja: „A' Fő városnak sok lakosai ma egy levelet kaptak meglehetősen rosszúl nyomtatva, melly Luxemburgból Jan. 6-dikáról vagyon dátálva, és egy Normandiai Hertzegtől aláírva, a' ki egész betsülettel kéri a' Frantzia Királyi Széket, mivel ő, fija XVI Lajosnak és ő az, a' ki Jun. 29-kén 1794-ben a' Templom-fogságból kifutott. Panaszkodik benne, hogy ötlet a' törvénynek ellenére, ki űzték a' Frantzia földről és emleget valami esedező levelet, melly 1828-ban a' Fő Rendek házához bényújtatott. A' régibb hamis Dauphinokat, mint Mathurin Bruneau, Persat és mások valának, a' Politzia tsak azért hajhászta fel azt mondja, hogy az ő tulajdon Praetensioit gyanussá tegyék. Egy Normandiai Hertzegnek hasonló levele, mellyben ugyan azon dolgok jönnek elő, volt már egyszer kézen

forgásban ez előtt néhány esztendővel. Akkor keveset látszott a' Közönség reá ügyelni, és hihetően most hasonlóképpen fog tselekedni.“ — Erről a' levélről a' Constitutionnel is emlékezik azzala' hozzátétellel, hogy annak számtalan sok példányai kiosztogattattak a' Fő városban, és hogy az így kezdődik: „Bourbon Károly Lajos, Normandiának Hertzega, a' Szerentsétlen XVI Lajosnak fija — Polgártársaihoz.“

Marseillében és Toulonban az a' hír, hogy azokon a' nagy hajós készületeken kívül, mellyek most a' Touloni révben Algir ellen tétetnek Frantzia Ország szövetségre akar lépni az Egyiptomi Vice Királlyal, hogy az Algiri Deinyakasságának megtörésében annál hamarább és bizonyosabban telt érhessen.

Berryer Ur (Royalista), Felső Loire Megyében elválasztatott Parlamenti Képviselővé. —

Miolta Jan. 26-kán a' jég megindulván, a' Seine zajlik, naponként legalább is 80,000 ember gyülekezik ki Párisból a' víz partjaira és a' Hídkra. Ezek nem mind henye újságkívánók, hanem közöttök vannak a' Seine vizén fekvő nagy Bárkáknak tulajdonosai is, kik a' víznek és jégnek mozgásait aggodva nézik. A' víz, melly néhol a' hídknál magosan fel tolt jégthalmokban megakadt, kiöntéseivel és a' hídknak erős megrongálásaival tetemes károkat okozott.

Generalis Barradas, a' ki a' Spanyol Expeditiót Mexiko ellen vezérelte és a' mint tudva van Tampicoban capitulalt, egy Frantzia Kereskedő hajóval Havreba megérkezett.

St. Martinban Ecaillonnál kevéssel ezelőtt egy 104 esztendős Aszszony holt meg. Nyoltzvankét esztendős korában, egy fiatal ember, a' ki a' kato-

náskodás alól kiakarván magát vonni, egyáltalában meg akart házasodni, elvette ötét — mást nem kapván — feleségül, de bizonyosan nem abban a reményességben, hogy 22 esztendőket fog vele tölteni.

O r o s z O r s z á g.

Sz. Pétervára Jan. 26-kán. Henriette Fő Hertzeg Aszszonynak, Austeriai Ts. K. Fő Hertzeg Károly Hitvé sének halálával az Udvar gyászt vett fel 14 napra. — Hertzeg Kurakin az Orosz Vit. Rendeknek Cancellariusa megholt.

Az eddig való lágy napok után, eljöve valahára a' mi telünk is. Jan 21-ke olta 16° — 17° a' hideg, de a' mi különös ezt a' hideget nem a' Keleti vagy Éjszak keleti szél hozta (mint rendesen), hanem a' Délnyúgoti, és így a' melly Német Országból jö.

Erzerumban és Akhalzikban az Orosz Tisztviselők nagy megelede déssel tapasztalják a' Török lakosoknak magokviseletét, és leveleikben nagy dítsérettel emlékeznek róla. Ez utóbbi városban Dec. 18-kán (a' Tsászár születése napján) a' városnak legnagyobb része, az Elöljáróságnak indítása nélkül, ki volt világosítva. A' lakosok itt többnyire felette szegények, de még is majd minden házatska ablakaiban gyertyák égtek. Generalis Kachanov a' Kormányozó, egy tűzi játékot égettetett el este a' napnak tiszteletére a' Dsirid-Majdán nevű város-alatti piatzon, mellynek nézésére számtalan sokaság kisereglett. A' tűzi játék új dolog volt előttök, és szörnyű lármával jelentették tetszéseket. A' város kapuja felett a' Tsászár nevének betűje fénylett egy ragyogó koronával, és alatta Akhalzik, Azchour, Poti, Anapa, és

Akhalkalaki városoknak (úgy mint a' mellyek az utóbbi békesség által Orosz Országnak estek) Nevei átlátszó tűzzel tündöklöttek.

Kerts Dec. 25-kén. Az időjárás 3 esztendő olta, itt szembetűnőképpen megváltozott. A' tavaszok essősök, a' nyár nagyon mérséklett (csak egyszer volt 28° Reaum), és már Octoberben, a' midőn hajdan rendesen szép idők jártak, béállanak a' hideg szelek, Novemberben hó esik, a' Kikötő befagy, és December 25-dika olta 14 gradusnyi a' hideg. Ha ez tovább is így megyen, úgy ma holnap jégen mehetünk Tamamba. *) — A' Bessarabiai földindulást (Nov. 26-kán) mi nem érzettük.

A' Krakó környékéből jövő levelek, hallatlan sokságú havat írnak a' Kárpát bértzein, a' honnét fájdalom! bizonyossággal lehet következtetni, hogy a' tavaszi meleg napoknak elkövetkezé-

*) Az Azov tengernek és név szerént a' Feodosiaiszorosságnak befagyása, nem valami szokatlan dolog. Már Herodotus írja, hogy itt a' tenger télben sokszor megfagy, jég-hídnak, és Strabo beszéli, hogy itt nyáron hajók, télben pedig szekerek viszik a' terheket. Tamamban egy Kaszárnyának a' küszöbje alatt 1792-ben egy régi emléket találtak, mellyre régi Tót hetűkkel írva vala: „1068-dik esztendőben, a' VI-dik Indictioban, megmérte Glied Fejedelem a' tenger hosszát, a' jégen, Tmutorokántól Kertsig, 14,000 Sas“ Melly a' mái mérték szerént szöllva 22 Verst, 375 öl. — (A' legjobb új Földabroszok 21 Verst és 100 öl hosszúnak teszik) Megtörtént egyébaránt a' Tenger szorosnak ezen keresztül fagyása az újabb időkben is.

sével a' nagy víz áradásoktól méltán lehet a' lapályos helyeken lakóknak félni.

N a g y B r i t a n n i a.

London, Jan. 29-kén. A' Királynál Jan. 28-kán délután nagy udvarlás volt Vindsorban. A' Ministerek majd mindnyájan ott valának. A' Recorder bévitte a' Királyhoz a' Decemberi Törvényszék Ülésekben halálra ítélt bűnösöknek névsorát; a' halálos büntetést Ő Fge mindegyiknek elengedte. Annakutána audientziát adott Ő Fge a' Lord Cancellariusnak, Hg Wellingtonnak, Gróf Barthurstnak, Gróf Aberdeennek és Peel Úrnak. Később szerentséjek volt a' nevezett Ministereknek Ő Fgével ebédelni.

Fitzgerald Úr a' Kereskedési Bureaunak Elölülője darab idő óta terhes betegen fekszik, melly miatt kéntelen lészen, a' köz hír szerint, a' Ministerségből kilépni. Helyébe Herries Urat a' mostani pénz-Mestert emlegetik.

Birminghamban Jan. 25-dikén egy nagy Gyűlés tartatott olly tzállal, hogy a' városnak alsóbb és köz rendű lakosai között egy Politikai Egyesület állíttassék, melly arról tanáskozzék, mitsoda eszközök által lehetne a' közelebbi 15 esztendők lefolyta alatt több ízben terhesen érezett szükségét megorvosolni. Azok, a' kik ezen gyűlésben megszóllaltak, a' bajnak fő okát annak tulajdonították, hogy az Ország dolgának igazgatása rosszúl foly, és elene hathatós orvosság egyébb nintsen, mint a' Parlament Alsó Házának reformálása, hogy ott igazán a' Megyéknek és városoknak Képviselei üljenek. (Most a' mint tudva van, a' Képviseletet némelly Megyékben és városokban csak egy két gazdag Házak nyerhetik el, a' kik a' választáskori nagy költe-

kezést megbírják, de azután az Ország dolgai helyes igazgatásának fejtörő gondjával magokat nem igen epezstik.) — Hullban egy gyűlése volt a' Hajós Gazdáknak, a' hol egy Számvető jelentés olvastatott fel az Anglus Tengeri Kereskedésnek lefelé szállásáról, és megfogytatásáról. A' Kereskedő Hajóknak száma 1816 óta 2073-al fogyott meg, mellyek 12,183 Hajós-legényeknek adtak foglalatosságot és 304,597 Tonna terhet hordoztak. Itt méltó megjegyezni, hogy ez a' tetemes alá süllyedés a' nagy békességnek ideje óta tapasztaltatik, és így olyan időben a' midőn a' Világnak minden Kikötői megnyittattak az Anglus Kereskedésnek, és a' népesség rendkívül megsaporodott. — A' mi ismét nem bizonyítja, hogy a' Parlament, követésre méltó példáját adta volna a' nagy békesség óta az Ország bölts belső igazgatásának.

O'Connell Ur Dublinból elúta, hogy a' közeledő Parlamenti Ülésekre Londonba menjen. Útját Waterford Megyén keresztül vette, a' hol a' néphez mindenütt beszédeket tart.

A' Nagy Britanniai Táborig erő áll most 26 lovas és 99 gyalog Regementekből, mellyek 150,000 embert tesznek. Vagyon 5 Feldmarsal (Cumberland, Cambridge, Gloucester Kir. Hertzegek, Printz Leopold, és Hg Wellington) 108 Generális, 248 General-Lieutenant, 241 General Major, 295 Oberster, 786 Oberst-lieutenant, 910 Májor, 1709 Kapitány, 2450 Hadnagy, 1745 Zászló-tartó; öszveséggel 8497 Tisztek.

A' Liverpooli Albjon nagy gyönyörűséggel jelenti egy levélnek jöttét Seramporeból (Kelet-India) azzal a' tudósítással, hogy ama borzasztó szokás, melly szerint az Indiai özvegyen maradt aszszonyok, férjeiknek halálakor, magokat közönséges tzerimoniával megéget-

tették — eltöröltetett. Lord Bentinck a' Fő Kormányozó egy Hirdetést bocsátott ki, mellyben az Indus Aszszonyoknak e' kegyetlen magok feláldozását megtiltja, és a' Braminokat (Papokat), kik az Özvegyeket erre készítetik, vagy a' tzerimonián megjelennek, a' gyilkosoknak büntetetésével fenyegeti. A' hirdetést a' Bráminok Benaresben, kikről azt gondolták, hogy ellene fogják magokat a' Parantsolatnak szegezni, igen engedelmes jó indulattal fogadták. A' Lord ezen lépést csak ön maga oktából tette; de a' Kelet Indiai Kompánia Directorainak Udvara (Court of Directors) t. i. Londonban) hihetően nem fogja magát az ellenzés által szégyenbe és útálatba ejteni a' világ előtt. Így hát ennek is, az emberiségnek és a' Brittus névnek gyalázatjára olly régolta fent álló kegyetlen szokásnak eltöröltetése megleve.

Tiernay Úr, az Oppositiónak feje az Alsó Házban, de a' ki vénsége miatt az utóbbi esztendőben ritkán beszélt, Jan. 16-kán megholt Londonban, — Kir. Festő Akadémiának Elölülőjévé (a' megholt Lavrence helyébe) Wilkie Dávid Úr választatott.

A' tél az idén szokatlan keménységgű volt Angliában is. A' hó némelly vidékeken olly nagy volt, hogy a' Postakotsi nem járhatott, és a' leveles-táskát lovas embernek kellett hordani. — Londonban Jan. 21-kén az idő elkezdett nedvesedni, és a' megindult esső a' havat jeget hatalmasan olvasztja.

B e l g a O r s z á g.

Hága Jan. 30-kán. A' General Statusoknak Alsó Hazában Jan. 29-kén újra 47 Tagok jelenének meg (a' tanácskozásoknak elkezdésére 56 Tagoknak jelenléte szükséges) és az Üléseknek is-

mét el kellett halasztatni Febr. 1 napjára.

Az Éjszak Amerikai Egyesült Státusoknak új Követe Preble Úr a' napokban az Udvarhoz megérkezett, és a' mint halljuk, különös Instructioja vagy Hazájától, ama Határ perre nézve, melly a' Britanniai Canada és az Egyes. Státusok között felforog, és a' mellynek el ítélese Ö Fgére vagyon, mint Köz-bíróra bízva.

Á m é r i k a.

Egy Postahajó, melly Havannából Nov. 30 kán indult el, Falmouthba érkezésével a' következő tudósításokat hozta: A' Mexico ban szerentsétlenül járt Spanyol Expeditióért hajók mentek el a' megmaradott katonaságnak visszahozására. Négy illyen szállítóhajók már vissza is jöttek 1228 emberrel, a' többi minden órában várattatik. A' Spanyoloknak egész vesztesége ezen Expeditióban 1200 emberre mégyen. A' Kereskedés Havannában lassadán van, és a' Hittel a' sok bankrotálások miatt, igen leszállott.

Mexikó ban tsendesség vagyon. A' gyözedelmes katonaságnál arany, ezüst, és réz-mellj-pénzek osztogattattak ki. Generalis Santana, a' ki felől némelly rossz hírek terjedtek el, egy Nyilatkoztatást bocsátott ki, mellyben azt vallja, hogy töle minden némű háborúságos gondolatok távol vannak.

Campeche Nov. 23-kán (Mexiko) Yucaton tartománya elakar válni a' Mexikói Köz Társaságtól, és mint külön független Status, Central-Köz Társaság nevet vett fel. Az elváló Akta Nov. 9-kén készült Méridában. — (A' New-Yorki Journalok ezt nem hiszik, és magyarázatul azt adják, hogy Mexikóban darab idő óta nevezetes kérdés volt,

valjon megmaradjának e' továbbra is a' Köztársaságnak Tartományai abban az állapotban, mellyben most vannak, az az, mint egymásnak Szövetségesei, de függetlenek egymástól — vagy mint megszólhatatlan Tagok egy Közép-pontban, a' Mexikói Central-Köz Társaságban, egyesüljenek? (Yacaton tartománya hihetően ez utolsó vélekedés mellett nyilatkozta ki magát.) Tampicoban Nov. 27-kén csak 600 beteg Spanyol katona volt, a' többieket mintegy 1200-at az érettek küldött hajók Havannába hazavitték.

La Guayara Nov. 26-kán. (Columbia) Venezuela tartománya külön vált a' Köz Társaságtól. Bolíviát itt a' nép gyűlöli.

Chili Sept. 14-kéről való tudósítások szerint ez a' Köz Társaság is, a' belső társalkodásoknak és egyenetlenségeknek néző helye. A' Kormányozó, veszedelemben forgani gondolván életét, az Igazgatószéket Santiagóból áltette Valparaisoba.

Buenos-ayres. Nov. 14-diki levelek szerint újra háborúságok és belső vissza vonások emésztek a' Köz-Társaságot. Mendozában (a' határszélen Chili felé) az oda küldött Kormányozó Alvarado ellen a' nép felkölt és vissza kergette, mint Unitariust (az az mint ellenségét a' Foederationak). — Más felől az Indusok beütöttek a' tartományokba, és mindent elpusztítottak, a' mi útjokban esett. Most már Generalis Rosas segítséget küldött Oberster Pachecónak, a' ki Salta környékén táboroz az Indusok ellen — Szerentsétlen Köz Társaságok!

Elegyes tudósítások.

Terceira Szigete, a' Constitutionalisták hatalmában tsendesen van. Azok

közzül a' Portugallus Tisztek közzül, kik a' mult Novemberben Frantzia Országból (a' hová kellett futniok midőn az Anglia Hajói tavaly nem engedték meg nekik a' Terceiraba való kiszállást) a' Szigetbe elmentek, egyik, Dec. 18-káról írott levelében úgy festi Terceirát mint boldog, és Gróf Villaflornak kormányozása alatt, szép virágzásban lévő Szigetet. A' Dom Miguel Hajóitól félelem nélkül vannak a' Szigetbeliek.

Páris mellett egy vadászni szerető gazdag Társaság egy felette nagy darab földet Courbevoie mellett, más fél mföldnyire a' fő városhoz, megakar vásárolni és belőle egy vadas kertet formálni, olyan nagyot, hogy esztendőnként 500,000 darab vadat adhasson.

Marquis Aligre egy a' leggazdagabb földbirtokosok közzül Frantzia Országban három Millióm Frankot hagyott egy nagy Ápoló Háznak fundálására Chartresben (a' hol a' Marquis született) mellyben 500 öreg emberek holtok napjáig illendő tartást és ápolást találjanak.

A' Gazette de France nevű Párisi Újságban azt olvassuk, hogy Görög ország jövőndő állapotjára nézve végképpen meghatározott és aláírásokkal meg is erősített legyen a' három közbenjáró Hatalmasságok ú. m. Orosz Ország, Nagy Britannia és Frantzia ország Meghatalmazottjai között a' készített Protocolum; és hogy Szász Coburgi Printz Leopold nevezetik abban Görög Ország független Fejedelmének.

A' jelenvaló kemény tél alkalmatosságot szolgáltat arra, hogy némelly régiebb 's ennél még kegyetlenebb teleknek emlékezetét megújítsuk. — Ezt legközelebb megelőzte az 1798/99-beli kemény tél, csak hogy akkor a' téli hideg későbbben, ú. m. December vége felé al-

lott be 's tartott Aprilis elejéig. A' hévmérő Reaumur szerént 1798-ban Dec. 28-dikán itt Bétsben $18^{\circ} \frac{3}{4}$ szállott le, Hatvan esztendő elforgása alatt sohasem tapasztaltatott itten, hogy a' hévmérő ennyire leszállott volna. (A' jelenvaló télben, 1850 ban Jan. 30-dikán volt itt a' legkeményebb hideg, midőn a' hévmérő a' tsillagvizsgáló toronyban 17° -ra szállott le. A' feljebb említett 1798 eszt. ben Augsburghban 25° , Aboban (Finnlandban) 37° és Torneában (Lapponiában) 42° mutatott ugyan akkor a' hidegmérő.

Nevezetes kemény tél volt 1788/89-ben is egész Európában. Német Ország közép tartományiban a' folyóvizeket több lábnyi vastagságú jég fedte. Frantzia Országának éjszaki szélén a' tenger partjai keményen befagytak, úgy a' sebesen folyó Rhóna is, úgy hogy terhes szekerekkel lehetett azon járni. Ekkor Párisban a' hévmérő Dec. 31-dikén délben is 10° mutatott, a' fagyponat alatt; a' legnagyobb hideg pontja ott $17^{\circ} 4'$ volt; Bétsben pedig ugyan azon télen 17° ; Varsóban $26^{\circ} 2'$ és Basiliában 30° .

Két kemény és hosszas tél volt 1782/83-ban és 1783/84-ben is, mellyekben rendkívül sok hó esett, a' honnan az utolsóban hallatlan pusztító vízáradások voltak. A' hévmérő Bétsben nem szállott mégis alább $14^{\circ} 5'$ -nél; Párisban 20° volt, és Alsatziában 24° .

Legkeményebb tél uralkodott egy század lefolyta óta 1739/40-ben. Az azt megelőzőtt felette heves nyár szinte October végéig tartott, a' mikor azt egyszerre hideg idő váltotta fel. Nov. 5-dikén már minden Német országi folyóvizek keményen befagytak, a' Néva pedig Sz. Péterváranál April. 26-dikáig és így 162 napig állott befagyva. A' napkeleti tengeren tovább lehetett járni két hónapnál terhes szekerekkel, Déli Né-

met országban a' tavak fenekig megfagytak, sőt még Spanyol országnak a' lapályos vidékeit is tíz lábnyira befedte a' hó. Az útakon sok százan megfagytak, a' kiket csak tavasz felé a' hó elolvadása-kor találtak meg a' hó alatt. Az ígás marhákat az ólakban is megvette a' hideg 's eldöglöttek. A' szarvasok, nyúlak megfagyva heverték a' mezőkön; az éhség és hideg által eltsigázott madarakat pedig kézzel lehetett fogni. Aprilis közepén még mind Angliában mind Német Országban igen kemény hideg volt. Ezen esztendőben építettett a' Néván egy nevezetes jég palota, mellynek hossza 52 lábnyi, szélessége 16 és magassága 20 lábnyi volt. A' fedele és kúpja is öt lábnyi vastagságú jégből állott.

Az 1728/29-diki tél is nevezetes volt kemény és tartós hidegéről. Ez Nov. 25-dikétől kezdve első Májusig tartott 1729-ben, és így 157 napig. A' keleti tengert még Mártzius közepén jég borította. Bétsnél a' Duna jege kétízben felolvadt és megindult, de Mártzius vége felé újra befagyott. Mikor ez végre megindult Béts tájján a' jégtáblák 13 réfnyinél is magasabbra feltornyosodtak, 's ez iszonyú és pusztító vízáradásokat okozott.

Legkegyetlenebb tél volt végre, a' mellyről még bizonyos tudósításink vannak, az 1708/9-dik esztendei. Ennek még azután 50 esztendeig is meg maradt az emlékezete ez alatt a' nevezet alatt a' tsikorgó hideg tél. Ebben mind azon három tulajdonságok egyesültek, mellyek reánk nézve a' telet veszedelmessé tehetik: a' tsikorgó hideg; a' tél tartása tovább 130 napnál; néha hirtelenvaló lágy idő közben közben 's ismét hirtelenvaló kemény hideg, melly különösen a' plántákat és fákat kiveszti, 's az állatok és emberek között is pusztító nyavalyákat szokott szülni. Ekkor a' keményebb téli hideg Dec. 3-dikán kezdődött

1708-ban, és tartott Aprilis közepéig. Karátsonkor egyszerre meglágyult, olvadni kezdett 's meleg eső esett, melyet ismét hirtelen kemény maró hideg váltott fel. Európának mind északi mind déli részei egyformán szenvedték a' nagy tél viszontagságait. A' keleti tengert tíz mértföldnyire vastagon borította a' jég a' partjától kezdve befelé; az Adriai tenger erősen befagyott és a' Génuai befagyott tenger öblön terhes szekerekkel lehetett járni. Frantzia és Spanyolországnak minden folyóvizei befagytak, 's a' Caletumi (Calais-i) szoros tengeren gyalog és lovon jártak által Frantzia Országból Angliába. Európának minden környékeiben ezerekenként fagytak meg az utazó lakosok, sőt mások még benn is lakó hajlékaikban. Az akkori feljegyzés szerént csak magában a' Párisi Püspöki megyében 20 ezer embernél többre ment a' számok, kik a' hidegnek, 's a' nagy drágaság miatt az éhségnek áldozatai lettek. A' gyümölcsfák majd mind elfagytak, sőt a' vén tölgy- és fenyőfák is meghasadoztak, 's egész erdők kivesztek. Sem a' szelíd sem a' vad állatok nem állhaták ki a' télnek tsikorgó hidegét; a' kutyák és matskák a' hideg miatt megvesztek, 's a' farkasok seregenként rontottak be a' falukba és városokba a' lakosokat megtámadni. Dögölve hullottak le a' madarak a' levegőből a' földre; Béts külső városaiban pedig reggelenként lehetett szarvasokat, őzeket és nyúlakat találni, mellyek a' hidegtől 's éhségtől elkénszerítve ott kerestek menedék helyet, 's mint a' szelíd házi állatok önként meghagyták magokat fogni. Midőn végtére Május hónapja a' téli nyomorúságoknak véget vetett, és a' sok szenved-

dést kiállott emberek jobb idők reménylésével kezdék magokat biztatni; akkor a' pusztító döghalál 's a' ragadó nyavalyák előállának, 's éhség és pestis által nagy részét annak ismét elragadák, a' mi a' tél kegyetlen hidegségétől meg tudta menekedni. — Mind ezekből eléggé kitetszik, hogy a' mi atyáink is szenvedtek a' hideg miatt 's még többet mint mi; 's ennél fogva a' jelenvaló tél ellen elkezdett sűrű panaszainkat, — hatsak még a' végén nem önti ki a' mérgét, a' mi nem hihető, — mérsékelhetjük.

H i r d e t é s.

A' N. Méltos. Ts. K. Udvari Kamara egyet értvén e' részben a' N. Méltos. Erdélyi Udvari Cancelláriával, Dec. 22-dikén költ rendelkezésében azt határozta meg, hogy Erdélyben a' Postán járók Febr. 1-ső napjától kezdve egy lóért 45 kr. helyett, a' mit eddig kellett fizetni, 40 kr. fizessenek Conv. pénzben, egy Statioért. — Ellenben a' Postalegényeknek rendelt 9 kr. borra való egy lótól, egy statioóra; valamint a' tengely kenésért a' 8 kr. mint eddig volt úgy hagyatik. — Az itt kitett időtől kezdve a' félfedelű postakotsiért egy statioóra 20 krt, és fedetlen postakotsiért 10 krt kell Conv. p. fizetni.

A' pénz folyamata Febuárius 11-dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji	105 1/4
Az 1820-béli sorsosok,	182
Az 1821-béli hasonlók,	157 1/4
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji,	62 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek	1282 for. ton,
Conv. Pénzben.	